

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZARAVO

Udaja „Kotol. Hukovnega društva“ dobiva list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravičeno sprejema naročnine, inzerate in reklamacije. Člani inzeratov po dogovoru. Za vse kratke oglase primeren pogled. Nezaprijeti tržniti se so politični. — Telefon št. 220.

37. številka

Maribor, dne 15. septembra 1921.

55. letnik.

Strašna bremena pri tak-sah ali stalnih pristoj-binah.

(iz govorov prof. I. Vesnjaka.)

Vsi stari in novi davki ter vse druge dajatve se vršijo sedaj na podlagi začasnega zakona o prorač. dvanaestih, objavljenega v našem uradnem listu št. 90 z dne 2. avgusta t. l. in začasnega zakona o trošarini, jaksah in pristojbinah. „Uradni list“ št. 100 z dne 22. avg. 1921.

Vsi stari in novi davki ter vse druge dajatve so odobrene v imenu vladnih strank od ministrov in so torej stranke odgovorne za to. V njihovem imenu so ministri podpisali. Za samostojno je podpisal minister Pucelj, za demokrate pa dr. Kukovec. Te stranke so krive zvišanj, one tudi to odobravajo.

Zvišana prenosnina.

Silno težko breme so prenosnine, ali procenti, ki jih plačujemo pri preze-manju ali nakupu posestev in premoženj vobče. Sedaj so te prenosnine še zvišale. Prej se je plačalo namreč na nepremičnine med ožjimi sorodniki pri prenosih samo 1% (eden procent), oziroma 1% pri večjih, sedaj se mora plačati brez razlike 5% (pet procentov). Prej so plačali oni, ki so kupili, 1%—2%, ako so sami obdelovali zemljo, drugi pa 3%—4%, sedaj plačajo vsi 5%! Vse olajšave in vse ugodnosti za reveže in male posestnike odpadejo, namesto tega plačaš ti, ki si delal doma, se trudil in mučil, za ravno tako 5%, kakor večkratni milijonar in verižnik, ki je sleparil po svetu. Tako hočejo tudi samostojni — ker je v njihovem imenu Pucelj to podpisal.

Zvišan davek na vino.

Vinogradniki in vsi oni, ki se živijo od pridelovanja vina, so se vedno borili proti vinskemu davku. Ta davek je sedaj vlada zopet zvišala in sicer od 32 K na 35 K pri hektolitr. Ker se ta davek povrh še počtvori, pride na liter 1,40 K davka. Tudi to sta v imenu demokratov in samostojnih podpisala dr. Kukovec in Pucelj.

Zvišan zemljiški davek.

Lani je bila težka borba proti potvorenju raznih davkov, tako tudi zemljiškega davka. Uspelo nam je, da smo dosegli z ozirom na naše težavne razmere, da nismo dobili štirikratnega davka. Sedaj vse to odpade. Zemljiški davek se spet zviša in tudi to je podpisal Pucelj.

Zvišane carine in mono-poli.

To leto so se zvišale carine in monopoli opetovano. Posebej se na železo in oblačila. Zvišala se je cena tobaku letos dvakrat, seveda ne v korist pridelovalcev, kajti sklenjeno je, da bo monopolska uprava letos ceneje odkupovala tobak, kakor ga je poprej. Tudi pri pošti in brzojavah so zvišali pristojbine tako, da navadni kmet in delavec že ne bosta smela več pisati, ker sicer zapravita svoj borni zaslužek, oziroma svoj pridelek samo na markah in drugih pristojbinah. — Vse stalne pristojbine se letos plačajo v štirikratnem iznosu, ako niso bile že prej zvišane.

Strašna bremena pri tak-sah ali stalnih pristoj-binah.

Prej si plačal za navadno prošnjo ali vlogo pri politični ali drugi državni oblasti 1 K za kolek in si dobil pismeno rešitev. Mnogo vlog je bilo pristojbine prostih. Sedaj na plačajo po novih predpisih za vsako vlogo 8 K, a za rešitev tudi še 20 K. Pristojbine prostih vlog na državne organe pa sploh ni več. Tudi to je zasluga g. Pucelja in Samostojne.

Nekaj vzgledov o novih pristojbinah.

Za prijavo, da imaš bicikelj, moraš plačati 20 K, da imaš voz na vzmetih (kola sa federima) 800 K in ravno toliko za avtomobil. Davčna oblast pravi, da bodo morala predpisati to takso tudi vsem kmetom, ki imajo za lastno uporabo koleselje. Za prošnjo za polnoletnost (da si „kupiš leta“, kakor pravijo naši ljudje), moraš plačati 200 K. Obrtnik, ki noče ali ne more več izvrševati obrti, mora plačati za odglasitev 80 K. Če hočeš proglasiti, da je kdo pogrešan, umobolen ali mrtev, plačaš 80 K. Če hočeš v Ameriko, moraš plačati kot takso 1000 K.

To je nekaj vzgledov o zvišanju davkov, pristojbin in dajatev. Vse to prej ni bilo, vsega tega ni podpisala vlada, v kateri je bil dr. Korošec in SLS, oziroma Jugoslovanski klub, in vse to in še več so zagrešili nad našim ljudstvom samostojni in demokrate. V njihovem imenu sta podpisala Pucelj in Kukovec nove in stare davke na podlagi omenjenih zakonov. Ne na podlagi Koroščevega, pač pa na podlagi Puceljevega podpisa se predpisujejo in pobirajo davki. Sleparija je, ako govorijo samostojni poslanci na shodih in piše „Kmetijski list“, da je drugače. Naj se oglašijo proti tem odločnim in jasnim trditvam z dokazi!

Volitev v cenilne komisije za dohodnino.

V nedeljo, 25. septembra se vršijo pri vseh davčnih uradih volitve v cenilne komisije za dohodnino. Od davkoplačevalcev izvoljeni morajo biti do sledi odločevali pri predpisovanju dohodnine. Da se popravijo nešteti krivice, ki so se godile našim ljudem: posestnikom, obrtnikom in delavcem, pozivamo vse naše somišljenike, ki so imeli za leto 1920 predpisano dohodnino, da se udeležijo volitve. Volitev se začne ob 7. uri zjutraj in traja samo do 1. ure popoldne. Glasuje se osebno in ustmeno. Voliti smejo osebno tudi ženske, ki imajo predpisano dohodnino za leto 1920. Pooblastila so veljavna samo za mladoletne davkoplačevalce in za take, ki so pod kurateljo.

Posamezni politični okraji volijo naslednje število članov v cenilno komisijo in ravnatelje namestnikov:

- Politični okraj Brežice (sod. okr. Brežice, Kozje, Sevnica): 3.
- Celje, mesto: 3.
- Politični okraj Celje (Celje okolica, Laško, Smarje, Gornji Grad, Vransko): 6.
- Politični okraj Konjice: 3.
- Politični okraj Ljutomer (Ljutomer, Gor. Radgona): 3.
- Maribor, mesto: 6.
- Politični okraj Maribor (Maribor okolica, Slov. Bistrica, Sv. Lenart): 6.
- Ptuj, mesto: 3.
- Politični okraj Ptuj (Ptuj okolica, Ormož, Rogatec): 3.
- Politični okraj Slovenj Gradec (Slovenj Gradec, Sočan, Marenberg, Prevalje): 3.
- Zaupniki Slovenske ljudske stranke oziroma Slov. kmetijske zveze so se zedinili na te le kandidate.
- Za politični okraj Brežice (3), kot člani: Franc Gregorevčič, posestnik, Mali vrh 15, obč. Globoko, (davč. okr. Brežice). Martin Vrečko, posestnik, in župan, Zeger 18, obč. Presečno, (davč. okr. Kozje). Dominik Ribič, posestnik, Kalšovec 1, obč. Brežje (davč. okr. Sevnica). — Namestniki: Blaž Habine, posestnik in župan, Anovec 16, obč. Videm ob Savi, (davč. okr. Brežice). Ivan Serbec, posestnik in župan, Veliki Kamen 24, (davč. okr. Kozje). Martin Kozinc, posestnik, Prešadoka, obč. Zabukovje, (davč. okr. Sevnica).
- Za politični okraj Celje (6), kot člani: Josip Ratej, posestnik in župan, Hrušovec 12, obč. St. Jur ob juž. žel., (davč. okr. Celje okolica). Franc Jurhar, posestnik, Vrbje, obč. Zalec, (davč. okr. Celje okolica). Jurij Krajnc, posestnik, Lahomšek 2, obč. Marija-

gradec, (davč. okr. Laško). Janez Caks, posestnik, Koretno 18, obč. Smarje okolica, (davč. okr. Smarje). Franc Stizlic, posestnik, Rečica ob Savinji, (davč. okr. Gornji Grad). Jože Kladič, posestnik, Vransko, (davč. okr. Vransko). — Namestniki: Valentin Samec, posestnik, Runtale 3, obč. Skofjavska, (davč. okr. Celje okolica). Jakob Svent, posestnik, Klanec, obč. Eobrna, (davč. okr. Celje okolica). Vinko Lapornik, posestnik in župan, Sv. Lenart nad Laškim, (davč. okr. Laško). Matevž Strašek, posestnik in župan, Nezbiše, (davč. okr. Smarje). Ivan Letnar, posestnik in župan, Luče, (davč. okr. Gornji Grad). Ant. Rančigaj, posestnik, Kaplja, obč. St. Jur ob Taboru, (davč. okr. Vransko).

Celje mesto (3), kot člani: Silv. Fohn, ravnatelj, Celje. Josip Jagodič, trgovec, Celje. Miloš Holnec, podobar Celje. Namestniki: Dr. Anton Ogrižek, odv., Celje. Makso Janič, hišni posestnik, Celje. Konrad Kager, pasar, Celje.

Politični okraj Konjice (3) kot člani: Anton Toman, župan in posestnik Prežigal, (davč. okr. Konjice okolica). Franc Krajnc, posestnik, Loče, (davč. okr. Konjice). Anton Leskovar, župan Oplotnica, (davč. okr. Konjice). Namestniki: Janez Obrul, posestnik in župan, Tepanje, (davč. okr. Konjice). Karl Maslnak, posestnik, Ljubnica. Pavel Muster, posestnik, Sp. Zreče.

Politični okraj Ljutomer (3), kot člani: Jakob Rajh, posestnik, Ljutomer, (davč. okr. Ljutomer). Jože Rep, posestnik in župan, Logarovec, (davč. okr. Ljutomer). Janez Lančič, posest. in kleparski mojster, Gor. Radgona, (davč. okr. Gor. Radgona). Namestniki: Jakob Stuhec, posestnik in župan, Staranovaves, (davč. okr. Ljutomer). Ferdo Magdič, posestnik, Cvon, (davč. okr. Ljutomer). Janko Pelec, posestnik Police 7, (davč. okr. Gor. Radgona).

Politični okraj Maribor (6), kot člani: Alojzij Supanič, posestnik, Vajgen pri Jarenini, (davč. okr. Maribor). Alojzij Rebernik, posestnik, Zerkovci pri Mariboru, (davč. okr. Maribor). Hinko Grič, posestnik, Slov. Bistrica, (davč. okr. Slov. Bistrica). Pavel Salošnik, posestnik in župan, Sp. Novavas, (davč. okr. Slov. Bistrica). Franc Krajnc, posestnik in gostilničar Sv. Jurij v Slov. gor., (davč. okr. Sv. Lenart). Fran Stupica, notar, Sv. Lenart v Slov. gor., (davč. okr. Sv. Lenart). Namestniki: Ivan Serbinek, posestnik, Vrčice, (davč. okr. Maribor). Andrej Hauptman, posestnik, Cinžat, (davč. okr. Maribor). Ivan Kos, pos. in trgovec, Slov. Bistrica, (davč. okr. Slov. Bistrica). Jakob Zuraj, star. posestnik, Slov. Bistrica, (davč. okr. Slov. Bistrica). Valentin Klemenčič,

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Skrbelo me je, da bi jim prej kot mogode povedal svoje dogodke v ja-bolnem sodu, pa bal sem se, očitno pred vsemi mornarji stopiti k njim. — Utegnil bi se bil komu zbuditi sum. Ko sem se še obotavljal in iskal primerno priliko, me pokliče dr. Livesey k sebi. Svojo pipo je bil pozabil v kabini in ker je bil suženj tobaka, je nudi razgovor ugodno priliko, ga pipico privoščiti, mi je naročil, naj mu jo prinesem.

Koj ko sem bil tako blizu njega, me ni mogel nihče drug slišati, — sem mu polglasno rekel:

„Gospod doktor, dovolite, da govorim! Povabite kapitana in graščaka doli v kabino in pošljite pod ka-pitanokli prevezo po mene! Strašne novice imam!“

Zdravnik je izpremenil barvo, pa je v hipu premagal.

„Hvala, Jim!“ mi je rekel glasno. To je vse, kar sem hotel vedeti!“ je dejal, kakor da bi me bil kaj vpra-

Zasukal se je na peti in se pridružil tovarišem.

Pogovarjali so se nekaj časa. Nobeden ni sicer pokazal iznenadenja, t. d. ni nobeden govoril glasneje, niti se kakorkoli začudil, pa brez dvoma je bilo, da jim je doktor Livesey povedal, za kaj sem ga prosil. Kapitan je namreč dal poklicati drugega mornarja Andersona in mu nekaj naročil, piščalka se je oglasila in vse moštvo se je zbralo na krovu.

„Frijatelj“, jih je nagovoril kapitan Snollett, „nekaj vam moram povedati! Otok, ki ga vidite pred seboj, je cilj našega potovanja. Gospod Trelawney je zelo radodaren človek, kakor vsi prav dobro vemo. Ravno kar me je vprašal, kako sem zadovoljen z vami in mogel sem mu odgovoriti, da je le-meč vas vsakdo vsestranski storil svo-je dolžnosti in da se bolje niste mogli obnesti. — Zato pa gremo grašča in zdravnik ter jaz doli v našo kabino, da prejemo na vaše zdravje in na vaše srčce, vi pa dobite grog, da pijete na vaše zdravje in na naše srčce. — Veste, jaz mislim, to je lepo in dostojno. In če je tako tudi vaše mnenje, pa zaključite krepek „živijo!“ vašemu

„Živijo!“ je zaoril po krovu. To je bilo samobesni umevno. A zaoril je tako nepriljeno in prisrčno, da sem težko verjel, kako bi ti-le ljudje mogli kovati zaroto zoper naše življenje.

„Se eden „živijo!“ za kapitana g. molletta!“ e kričal Dolgi John, ki so se peljali vzklikli.

In tudi ta „živijo!“ je zadonel nepriljeno in odkritosrčno. —

Graščak, zdravnik in kapitan so odšli v kabino in ne dolgo nato je pa prišlo naročilo, da gospodje potrebujejo Jima. —

Sedeli so okrog mize, steklenica španskega vina, košara posušenega sladkega grozdja in kozarci so stali pred njimi. Zdravnik je kadil in la-suljo je imel na kolenih, znamenje, da je bil zelo razburjen. Okno je bilo odprto, ker je bila noč topla, in masec je sipal svojo srebrno luč po morskem gladini.

„Torej, Jim“, je dejal graščak, — „hočete nam nekaj povedati. Govorite!“

Storil sem, kakor mi je bilo naročeno in povedal sem svojo dogodščino in vse, kar sem čul, v. je bilo zve-

Nobeden me ni motil, nobeden se ni genil, molče so visle njihove oči na mojih ustih ves čas mojega pripovedovanja.

„Jim“, je rekel doktor Livesey, „ko sem nehal, prosim, sedite!“

In posadili so me poleg sebe in mizi, nalili mi kozarec vina, napolnili mi roke s sladkimi rozinami in vsi trije, eden za drugim, so se mi poklonili s kozarci v rokah in pili na moje zdravje in mi čestitali k mojemu pogumu in moji sreči.

„Gospod kapitan“, je nato rekel graščak, „vi ste govorili prav, jaz pa sem se zmotil! Osel sem in čakam na vašo povelja!“

„Niste nič večji in nič manjši osel nego jaz!“ ga je zavrnil kapitan. „Nikoli se nisem čul o moštvi, ki bi mislilo na upor, pa bi ne pokazalo tega prej ali slej na zunaj, vidno vsaj za tistega, ki ima oči v glavi, da opazi nevarnost in stori potrebne korake v obrambo. Toda pri tem moštvi“, je pridjal, „sem se varal tudi jaz!“

(Dalje prihodnjik.)